

POLITIEK IN BELGIË

Werkbundel

Meester Warre
www.meesterwarre.be

@meesterwarre

Meester Warre

Introductie

De politiek in België

België is een klein land in Europa met een bijzondere manier van besturen. Ons land kent verschillende bestuursvormen: de gemeenteraad, provincieraad, Vlaamse/Waalse regering en de federale regering. Daarnaast is er ook nog de Europese Unie waar ons land deel van uitmaakt. In deze bundel ligt de focus op de bestuursvormen binnen ons land.

Het belang van stemmen

Stel je voor dat je in een land leeft waar je niet mag zeggen wat je denkt, waar je geen invloed hebt op de beslissingen die de regering neemt en waar je niet mag kiezen wie de leiders van je land zijn. Dat zou niet eerlijk zijn, toch? Gelukkig leven wij in een **democratie**. Dit betekent dat iedereen vanaf een bepaalde leeftijd mag stemmen en zijn of haar mening mag geven.

Stemmen betekent dat je je stem laat horen over wie jij denkt dat ons land, onze regio of Europa het beste kan besturen. Tijdens verkiezingen ga je naar een stembureau en kies je de persoon of partij die jij het beste vindt. Dit noemen we democratie, een systeem waarin de macht bij het volk ligt.

Activiteit: stemronde

Laten we aan de hand van een leuke activiteit ervaren hoe het is om te stemmen! We organiseren een kleine stemronde in de klas. Iedereen krijgt een stembriefje en kan zijn of haar stem uitbrengen op een onderwerp (bv. Welke activiteit doen we de volgende les?). Dit helpt jullie te begrijpen hoe het voelt om een keuze te maken en je stem te laten horen.

De leerkracht zal alle stemmen verzamelen, tellen en samen met jullie het resultaat bespreken. Dit geeft een mooi beeld van hoe een democratie in de praktijk werkt!

Hoofdstuk 1 – de gemeenteraadsverkiezingen

Wat zijn de gemeenteraadsverkiezingen?

Gemeenteraadsverkiezingen zijn verkiezingen die plaatsvinden op het niveau van de gemeenten in België. Tijdens deze verkiezingen kiezen inwoners de leden voor de gemeenteraad, die verantwoordelijk zijn voor het bestuur van de gemeente.

Elke gemeente bestaat uit twee structuren

- **De gemeenteraad:** bestaat uit verkozen vertegenwoordigers die we **gemeenteraadsleden** noemen. Zij nemen beslissingen over het beleid en de wetgeving op lokaal niveau.
- **College van Burgemeester en Schepenen:** dit is het uitvoerend orgaan van de gemeente. Het bestaat uit een **burgermeester** en een aantal **schepenen**, die elk een eigen verantwoordelijkheid hebben.

Opdracht: Ga op zoek naar de burgemeester van jouw stad. Noteer ook 3 schepenen en hun verantwoordelijkheden.

.....

.....

.....

.....

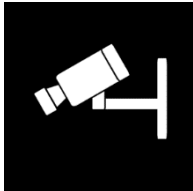
Wat doet de gemeenteraad?

De gemeenteraad neemt beslissingen over allerlei zaken die van invloed zijn op het dagelijks leven in de gemeente. Kan jij aan de hand van de icoontjes hieronder raden wat de belangrijkste verantwoordelijkheden zijn?

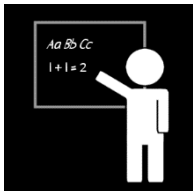
Opdracht: bekijk de icoontjes en noteer ernaast over welke verantwoordelijkheid van de gemeenteraad het zou kunnen gaan.

.....

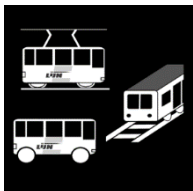
.....

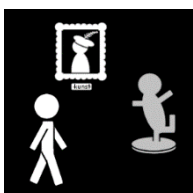
.....

.....

.....

.....

Hieronder worden de belangrijkste taken nog eens opgesomd:

1. **Ruimtelijke ordening:** de gemeenteraad bepaalt hoe het grondgebied wordt ingedeeld en gebruikt. Ze beslissen over bouwvergunningen en voorschriften, zoals de hoogte van gebouwen. Ze bepalen het beleid rond behoud van groene zones, natuurgebieden en landbouwgronden.
2. **Veiligheid:** de gemeenteraad bepaalt het veiligheidsbeleid van de gemeente, inclusief de organisatie van de lokale politie. Ze nemen maatregelen om criminaliteit te voorkomen en te bestrijden, zoals de installatie van bewakingscamera's.
3. **Onderwijs:** de gemeenteraad is verantwoordelijk voor het lokale onderwijsbeleid, inclusief de financiering en organisatie van scholen. Ze bepalen het aanbod van onderwijsvoorzieningen, zoals kleuterscholen, basisscholen en buitenschoolse opvang. Ze investeren in infrastructuur en faciliteiten voor onderwijs, zoals schoolgebouwen, sportvelden en bibliotheekvoorzieningen.
4. **Jeugdwerk:** De gemeenteraad ondersteunt en promoot jeugdwerk en jeugdactiviteiten. Ze financieren jeugdverenigingen en jeugthuizen en zorgen voor geschikte infrastructuur. Ze stimuleren de sociale, culturele en sportieve ontwikkeling van jongeren door het aanbieden van diverse activiteiten en projecten.
5. **Mobiliteit:** de gemeenteraad bepaalt de aanleg van wegen, fietspaden en voetpaden. Ze beslissen over parkeerbeleid, verkeerscirculatieplannen en maatregelen om verkeersveiligheid te verbeteren. Ze coördineren het openbaar vervoer.
6. **Cultuur:** De gemeenteraad bepaalt het cultuurbeleid van de gemeente, inclusief de ondersteuning van culturele instellingen, verenigingen en evenementen. Ze investeren in culturele infrastructuur, zoals theaters, musea, bibliotheken en culturele centra. Ze organiseren culturele activiteiten en evenementen om de lokale cultuur te bevorderen en de gemeenschap te verrijken.

Hoe werken de gemeenteraadsverkiezingen?

Inwoners van de gemeente gaan om de 6 jaar naar de stembus om hun vertegenwoordigers voor de gemeenteraad te kiezen. Hoe meer stemmen een partij ontvangt, hoe meer zetels die partij zal krijgen in de gemeenteraad. Na de verkiezingen wordt het college van Burgemeester en Schepenen.

Opdracht: scan de QR-code hieronder voor meer informatie over de werking van een gemeente.

Hoofdstuk 2 – de provincieraadsverkiezingen

Wat zijn de provincieraadsverkiezingen?

Provincieraadsverkiezingen zijn verkiezingen die plaatsvinden op het niveau van de provincies in België (West-Vlaanderen, Oost-Vlaanderen, Limburg, Antwerpen, ...). Tijdens deze verkiezingen kiezen de inwoners hun vertegenwoordigers voor de provincieraad, het bestuursorgaan van de provincie.

Opdracht: arceer hieronder de provincie waar jij woont.

Elke provincie bestaat uit twee structuren

- **De provincieraad:** bestaat uit verkozen vertegenwoordigers die we **provincieraadsleden** noemen. Zij nemen beslissingen over het beleid en de wetgeving op provinciaal niveau.
- **Deputatie:** dit is het uitvoerend orgaan van de gemeente. Het bestaat uit een **gouverneur** en de **gedeputeerden**, die elk een eigen verantwoordelijkheid hebben.

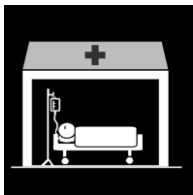
Wat doet de provincieraad?

De provincieraad neemt beslissingen over allerlei zaken die van invloed zijn op het dagelijks leven in de provincie. Kan jij aan de hand van de icoontjes hieronder raden wat de belangrijkste verantwoordelijkheden zijn?

Opdracht: bekijk de icoontjes en noteer ernaast over welke verantwoordelijkheid van de provincieraad het zou kunnen gaan.

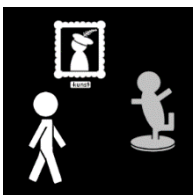
.....

.....

.....

.....

Hieronder worden de belangrijkste taken nog eens opgesomd:

- 1. Ruimtelijke ordening:** de provincieraad is betrokken bij de beslissingen over hoe het grondgebied wordt gebruikt en ingedeeld. Ze kunnen bijvoorbeeld richtlijnen vaststellen voor de ontwikkeling van landbouwgebieden, natuurgebieden en industrieterreinen. De provincie kan betrokken zijn bij grootschalige ruimtelijke projecten, zoals de aanleg van nieuwe woonwijken/bedrijventerreinen.
- 2. Welzijn:** de provincieraad draagt bij aan het welzijn van de inwoners door middel van verschillende initiatieven en voorzieningen, zoals sociale huisvesting, gezondheidszorg en sociale voorzieningen. Ze kunnen subsidies verstrekken aan welzijnsorganisaties en projecten die zich richten op kwetsbare groepen in de samenleving, zoals ouderen, jongeren en mensen met een beperking.
- 3. Mobiliteit:** de provincieraad is verantwoordelijk voor het mobiliteitsbeleid binnen de provincie, inclusief het beheer van wegen, fietspaden en openbaar vervoer. Ze kunnen investeren in de aanleg en het onderhoud van wegen, het verbeteren van verkeersveiligheid en het bevorderen van duurzame vervoersmiddelen zoals fietsen en openbaar vervoer.
- 4. Cultuur:** de provincieraad ondersteunt culturele activiteiten en instellingen binnen de provincie, zoals musea, theaters, bibliotheken en culturele centra. Ze kunnen subsidies verstrekken aan culturele organisaties en evenementen organiseren. De provincie kan ook investeren in het herstel en het behoud van historische gebouwen en monumenten.

Hoe werken de provincieraadsverkiezingen?

Inwoners van de provincie gaan om de 6 jaar naar de stembus om hun vertegenwoordigers voor de provincieraad te kiezen. Hoe meer stemmen een partij ontvangt, hoe meer zetels die partij zal krijgen in de provincieraad. Na de verkiezingen wordt de deputatie gekozen.

Opdracht: scan de QR-code hieronder voor meer informatie over de werking van een provincie.

Hoofdstuk 3 – de Vlaamse regering

Wat is de Vlaamse regering?

De **Vlaamse regering** is verantwoordelijk voor de regio Vlaanderen in België. Vlaanderen is het deel van België waar de meeste mensen Nederlands spreken. De Vlaamse regering zorgt voor zaken die belangrijk zijn voor de inwoners van Vlaanderen.

Opdracht: arceer hieronder op de kaart van België het Vlaams gewest.

De leider van de Vlaamse regering is de **Minister-President**. Hij of zij is eigenlijk de ‘baas’ van Vlaanderen. Daaronder staan er verschillende ministers. Elke **minister** heeft zijn of haar eigen taken zoals onderwijs, milieu of cultuur.

Opdracht: ga op zoek naar de Minister-President op dit moment. Noem ook 3 verschillende Vlaamse ministers en hun belangrijkste taken.

.....

.....

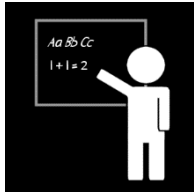
.....

.....

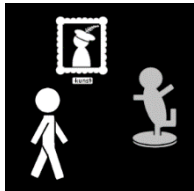
Wat doet de Vlaamse regering?

De Vlaamse regering heeft veel verantwoordelijkheden. Kan jij aan de hand van de icoontjes hieronder raden wat de belangrijkste verantwoordelijkheden zijn?

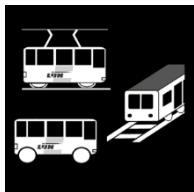
Opdracht: bekijk de icoontjes en noteer ernaast over welke Vlaamse verantwoordelijkheid het zou kunnen gaan.

.....

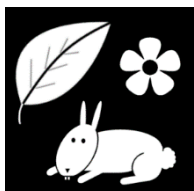
.....

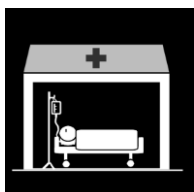
.....

.....

.....

.....

Hieronder worden de belangrijkste taken nog eens opgesomd:

- 1. Onderwijs:** De Vlaamse regering beslist over scholen en onderwijs. Ze bepalen wat kinderen op school leren en zorgen ervoor dat er genoeg scholen en leerkrachten zijn.
- 2. Cultuur:** Ze zorgen voor musea, theaters en andere culturele activiteiten. Ze ondersteunen kunstenaars en organiseren evenementen.
- 3. Gezondheid:** De Vlaamse regering werkt aan de gezondheid van de mensen in Vlaanderen. Ze zorgen voor ziekenhuizen, dokters en gezondheidsprogramma's.
- 4. Milieu:** Ze beschermen de natuur en zorgen voor een schoon en gezond leefmilieu. Dit betekent dat ze regels maken voor afvalverwerking, luchtkwaliteit en natuurbehoud.
- 5. Mobiliteit:** Ze zorgen voor het openbaar vervoer, zoals bussen en trams, en maken plannen om het verkeer in goede banen te leiden.
- 6. Wonen:** De Vlaamse regering zorgt ervoor dat er voldoende woningen zijn en dat mensen betaalbaar kunnen wonen.

Hoe wordt de Vlaamse regering gekozen?

De Vlaamse regering wordt gekozen aan de hand van verkiezingen. Na de verkiezingen kiezen de verkozen leden van het Vlaams Parlement de ministers. De partijen die samen de meeste stemmen hebben, vormen de Vlaamse regering. Zij kiezen ook de Minister-President.

Opdracht: gebruik het internet om onderstaande vragen te beantwoorden.

a) Om de hoeveel jaar zijn er verkiezingen voor het Vlaams Parlement?

.....

b) Wie mag er stemmen? Wat zijn de voorwaarden? Noteer er 3.

.....

.....

.....

c) Welke partijen vormen op dit moment de Vlaamse regering?

.....

.....

Hoe werkt de Vlaamse Regering?

De Vlaamse regering komt regelmatig samen om te overleggen en beslissingen te nemen. Dit noemen we een **vergadering** van de Vlaamse regering. Tijdens de vergaderingen worden problemen besproken en plannen gemaakt. Ze beslissen bijvoorbeeld over nieuwe regels of over hoe geld wordt besteed. Er worden uiteindelijk **besluiten** gevormd.

Activiteit: maak je eigen Vlaamse Regering

De leerkracht verdeelt jullie in groepen. Elke groep krijgt een andere verantwoordelijkheid: onderwijs, cultuur, milieu, ...

Ga samen in vergadering. Denk met je groep na over de zaken die jullie belangrijk vinden en hoe jullie alles zouden regelen moesten jullie de baas zijn. Laat iemand noteren tijdens de vergadering en zorg dat je op het einde tot enkele mooie besluiten komt. Deel deze besluiten achteraf met de andere groepen.

Het doel van deze activiteit is dat jullie een duidelijk beeld krijgen van wat de Vlaamse Regering is, wat ze doet en waarom ze belangrijk is.

Hoofdstuk 4 - de federale regering

Wat is de federale regering?

De **federale regering** is verantwoordelijk voor heel België. Terwijl de Vlaamse regering alleen voor Vlaanderen zorgt, neemt de federale regering beslissingen die voor iedereen in België belangrijk zijn, ongeacht in welke regio je woont.

Opdracht: kleur ons land op de onderstaande kaart van Europa.

De leider van de Federale Regering is de **Eerste Minister**. Hij of zij is een beetje zoals de 'baas' van België. De federale regering heeft ook verschillende **ministers** die elk een eigen verantwoordelijkheid hebben.

Opdracht: ga op zoek naar de Eerste Minister op dit moment. Noem ook 3 verschillende federale ministers en hun belangrijkste taken.

.....

.....

.....

.....

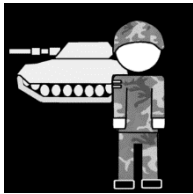
Wat doet de federale regering?

De federale regering heeft veel verantwoordelijkheden. Kan jij aan de hand van de icoontjes hieronder raden wat de belangrijkste verantwoordelijkheden zijn?

Opdracht: bekijk de icoontjes en noteer ernaast over welke federale verantwoordelijkheid het zou kunnen gaan.

.....

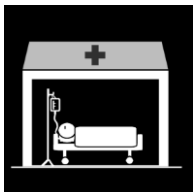
.....

.....

.....

.....

Hieronder worden de belangrijkste taken nog eens opgesomd:

1. **Justitie:** ze zorgen ervoor dat de wetten worden nageleefd en dat er een goed rechtssysteem is.
2. **Defensie:** de federale regering is verantwoordelijk voor het leger en de verdediging van het land.
3. **Gezondheidszorg:** ze zorgen voor de nationale gezondheidszorg, ziekenhuizen en volksgezondheid.
4. **Financiën:** de federale regering maakt het nationale budget en zorgen voor de inkomsten en uitgaven van het land.
5. **Binnenlandse zaken:** ze zorgen voor de politie, brandweer en noodsituaties.

Hoe wordt de federale regering gekozen?

De federale regering wordt gekozen aan de hand van verkiezingen. De inwoners kiezen hierbij de leden van de **Kamer van Volksvertegenwoordigers**. Na de verkiezingen mogen de verkozen vertegenwoordigers de ministers uitkiezen. De partijen die samen de meeste stemmen hebben, vormen de federale regering. Zij kiezen ook de Eerste Minister.

Opdracht: gebruik het internet om onderstaande vragen te beantwoorden.

a) Om de hoeveel jaar zijn er verkiezingen voor de federale regering?

.....

b) Noem de Waalse en Vlaamse partijen die op dit moment in het federaal parlement zitten.

.....

.....

c) Leg de term 'Kamer van Volksvertegenwoordigers' uit.

.....

.....

.....

Hoe werkt de federale regering?

De ministers komen regelmatig samen om te overleggen en beslissingen te nemen. Deze bijeenkomst noemen we de **ministerraad**. Tijdens deze vergaderingen worden problemen besproken en plannen gemaakt. Ze beslissen samen over nieuwe wetten of over hoe geld wordt besteed.

Activiteit: maak je eigen federale regering

De leerkracht verdeelt jullie in groepen. Elke groep krijgt een andere verantwoordelijkheid: justitie, defensie, gezondheidszorg, ...

Ga samen in vergadering. Denk met je groep na over de zaken die jullie belangrijk vinden en hoe jullie alles zouden regelen moesten jullie de baas zijn van België. Laat iemand noteren tijdens de vergadering en zorg dat je op het einde tot enkele mooie besluiten komt. Deel deze besluiten achteraf met de andere groepen.

Het doel van deze activiteit is dat jullie een duidelijk beeld krijgen van wat de federale regering is, wat ze doet en waarom ze belangrijk is.

Opdracht: scan de QR-code hieronder voor meer informatie over de werking van een federale regering.

Hoofdstuk 5 – wie is verantwoordelijk?

Opdracht: lees de probleemstellingen hieronder. Wie heeft de bevoegdheid om het probleem op te lossen? Kleur het juiste vak.

Er is een tekort aan parkeerplaatsen in het stadscentrum en de lokale busverbindingen zijn niet voldoende om het probleem op te lossen.

gemeenteraad	provincieraad	Vlaams parlement	federaal parlement
--------------	---------------	------------------	--------------------

Er werd besloten om de pensioenleeftijd te verhogen, wat leidt tot bezorgdheid onder de bevolking.

gemeenteraad	provincieraad	Vlaams parlement	federaal parlement
--------------	---------------	------------------	--------------------

Er is een gebrek aan betaalbare woningen Vlaanderen, wat leidt tot een stijging van de dakloosheid en sociale problemen.

gemeenteraad	provincieraad	Vlaams parlement	federaal parlement
--------------	---------------	------------------	--------------------

De lokale politie heeft meer middelen en ondersteuning nodig om de stijging van de criminaliteit in de stad aan te pakken.

gemeenteraad	provincieraad	Vlaams parlement	federaal parlement
--------------	---------------	------------------	--------------------

In Oost-Vlaanderen is er een tekort aan betaalbare huisvesting voor jonge gezinnen.

gemeenteraad	provincieraad	Vlaams parlement	federaal parlement
--------------	---------------	------------------	--------------------